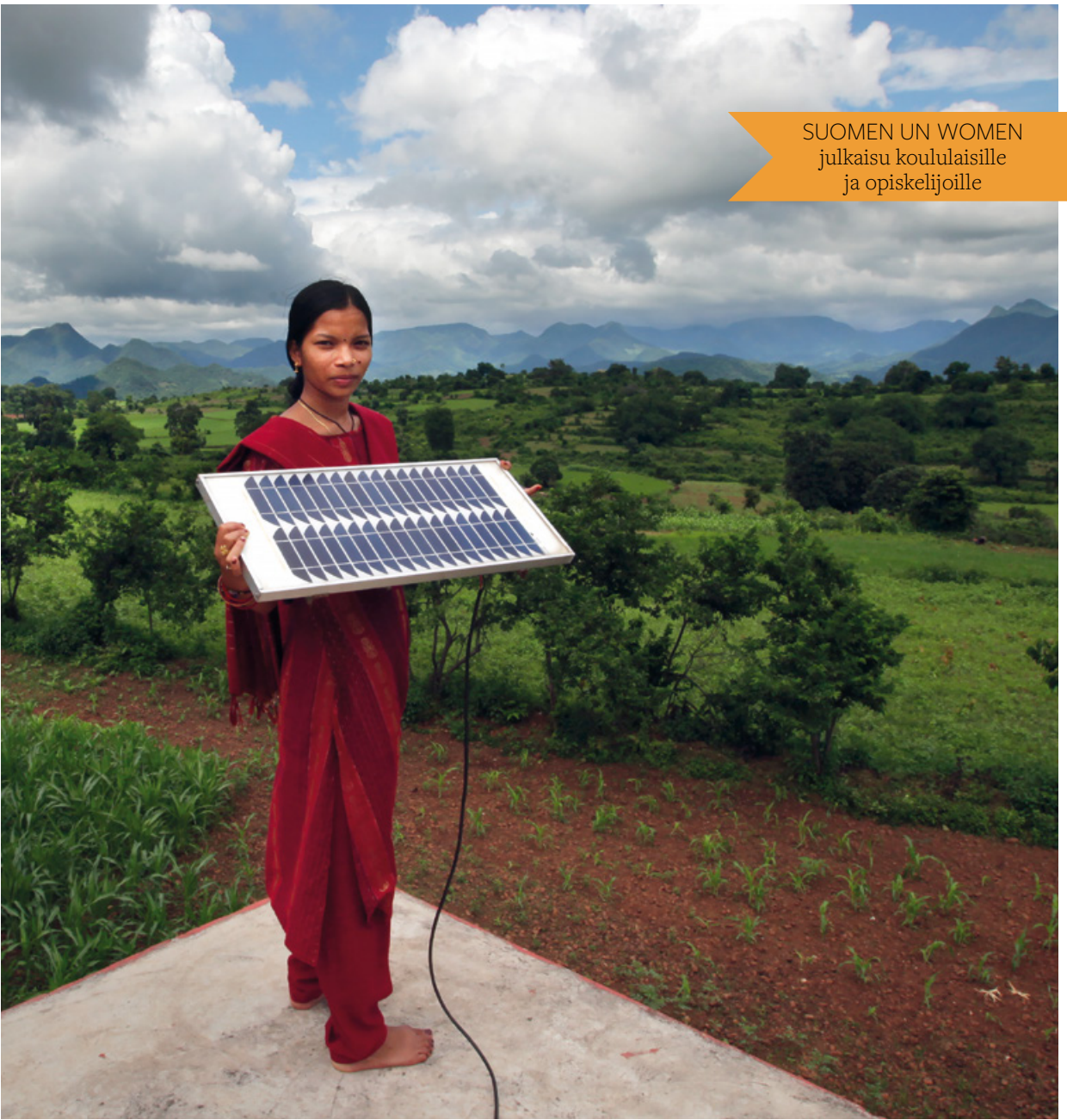

SUOMEN UN WOMEN
julkaisu koululaisille
ja opiskelijoille

ILMASTONMUUTOS – TASA-ARVOASIA!

Tasa-arvo, ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

Moi!

Lumi on mulle elintärkeä – se mahdollistaa intohimoni ja ammattini, lumilautailun. Jos kuitenkin ilmastomuutos jatkuu tätä vauhtia, loppuvat lumilautailumahdollisuudet Etelä-Suomessa jo vuoteen 2050 mennessä.

En ole kuitenkaan ainoa, jolta ihmisten aiheuttama ilmastomuutos on viemässä leipää pöydästä. Ilmastomuutos on maailmanlaajuinen ongelma, mutta siitä kärsivät eniten jo valmiiksi heikoimmassa asemassa olevat köyhät väestöryhmät, joiden elanto riippuu luonnonvaroista – erityisesti naiset. Eniten alttiina olevilla alueilla noin 70 prosenttia kaikista naisista työskentelee maataloudessa – jolloin esimerkiksi ilmastomuutoksen aiheuttama kuivuus aiheuttaa vakavan uhan. Veden puute aiheuttaa lisäksi pidempiä vedenhakumatkoja ja turvallisten peseytymismahdollisuuksien vähentymistä, samalla lisäten naisten uhkaa kokea väkivaltaa.

Ilmastomuutos tuntuu isolta ja pelottavalta, mutta vielä ei onneksi ole liian myöhäistä toimia – ja ratkaisujakin löytyy! Naiset ympäri maailmaa ovat ryhtyneet keksimään ratkaisuja ja toimimaan eturintamassa ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Ilmastomuutosta ei myöskään ratkaista, ellei jokainen meistä ole mukana. Oma ilmastotekoni on toimia Protect Our Winters -lähettiläänä ja välittää tietoa ilmastomuutoksen uhasta. Tästä lehdestä löydät tietoa ilmastomuutoksesta ja sen seurauksista, mutta myös ratkaisuja, joita jokainen meistä voi tehdä pysäyttääkseen ilmastomuutoksen. Pelastetaan yhdessä lumi ja tehdään samalla tasa-arvoisempi maapallo kaikille elää!

ENNI RUKAJÄRVI
LUMILAUTAILIJA

KUVA: HARRI TARVAINEN

OPETTAJALLE

Tämä julkaisu on suunnattu yläkoulun ja lukion oppilaille, ja sen tavoitteena on keskustella ilmastomuutokseen ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä. Julkaisu liittyy YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Se soveltuu käytettäväksi esimerkiksi historian ja yhteiskuntaopin, elämäntutkimuksen, filosofian ja maantiedon tunneilla sekä yleisessä kansainvälisyys- ja tasa-arvosatutuksessa.

Julkaisuun kuuluu oppimisympäristö verkossa, mistä löytyy lisää aineistoa sekä vinkkejä opetukseen:

www.unwomen.fi/osallistu/oppimisymparisto/

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

Julkaisija
Suomen UN Women ry
www.unwomen.fi

KANNEN KUVA:
ABBIE TRAYLER-SMITH, PANOS PICTURES,
DFID. CREATIVE COMMONS ATTRIBUTION-
NONCOMMERCIAL-NODERIVS 2.0

KUVA: UN PHOTO/LOU AN ABASSI

FAKTA

VUONNA 2015
MAAILMAN MAAT SOPIVAT
PARIISIN ILMASTOSOPIMUKSESSA,
ETTÄ NE RAJOITTAVAT MAAPALLON
LÄMPÖTILAN NOUSUN ALLE
KAHTeen ASTEESEEN. ILMAN TOIMIA
MAAILMAN KESKILÄMPÖTILA NOUSEE
TODENNÄKÖISESTI YLI KOLME
ASTETTA TÄLLÄ VUOSISADALLA, ELI
REILUSTI YLI RISKIRAJAN.

KAIKKIEN YHTEINEN ASIA

Ilmastonmuutos vaikuttaa jo, mutta ei tasapuolisesti

Ilmastonmuutos vaikuttaa jo jokaisessa maassa, jokaisella mantereella. Sen merkittävin syy, ihmisen aiheuttamat hiilidioksidipäästöt ovat korkeimmalla tasolla koko historiassa. Ilmastonmuutoksen myötä maapallon keskilämpötila kohoaa, millä on lukuisia seurauksia niin kasveille, eläimille kuin ihmisillekin – ihan kaikelle elämälle maapallolla.

Jäätiköiden sulaminen, talvien lämpeneminen, merenpinnan nousu ja sään arvaamattomuus ovat pohjoisissa maanosissa tutuimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Ilmaston lämpeneminen lisää sateita siellä missä on jo nyt sateista ja kuivuutta valmiiksi kuivuudesta kärsivillä alueilla. Kaikista haavoittuvimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksille ovat köyhät kehitysmaat ja niissä erityisesti naiset ja nuoret. Vedestä on usein muutenkin puutetta, eikä köyhillä valtioilla ole mahdollisuutta varautua riittävästi esimerkiksi hirmumyrskyihin ja niiden aiheuttamiin tuhoihin. Osaa pienistä saarivaltioista uhkaa peittyminen kokonaan veden alle merenpinnan nousun seurauksena.

Vaikka ilmastonmuutos vaikuttaa eri tavoin eri alueilla ja eri väestöryhmiin, sen hillitseminen on kaikkien yhteinen asia. Ilmastonmuutosta kiihdyttävät kasvihuonepäästöt ovat aiheutuneet eritoten rikkaiden teollisuusmaiden toiminnasta. Siksi niiden tulee tukea ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa köyhiä kehitysmaita, joita ilmastonmuutos kuormittaa erityisesti.

TEHTÄVÄ!

Mitä tarkoitetaan seuraavilla termeillä?

- ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- ilmastonmuutoksen hillintä
- ilmastokestävyys
- Pariisin ilmastopöytäkirja

Tiesitkö?

UN Womenin tavoitteena on Planeetta 50-50 –yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet miehille ja naisille vuoteen 2030 mennessä!

TASA-ARVO ON KAIKEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDELLYTYS – MYÖS KESTÄVÄN ILMASTON

Vuonna 2015 YK:n jäsenmaat hyväksyivät maailmanlaajuiset kestävä kehityksen tavoitteet, jotka on tarkoitus saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Näiden Agenda 2030 -tavoitteiden päämääränä on pelastaa planeettamme ja tehdä siitä seuraavien vuosien aikana parempi paikka kaikille ihmisille. Nämä tavoitteet kuulu-

vat meille kaikille: valtioille, kunnille, yrityksille, kouluille ja jokaiselle ihmiselle, myös sinulle.

TASA-ARVON JA ILMASTOKESTÄVYYDEN TAVOITTEET

Yksi kestävä kehityksen tavoitteista on sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen (tavoite 5), joka samalla on

TEHTÄVÄ!

Tutustu verkossa www.unwomen.fi/planeetta5050-sivustoon. Pohdi missä muissa tavoitteissa kuin 5 ja 13 ilmastonmuutos näkyy, erityisesti naisten ja tyttöjen aseman osalta?

Tiesitkö?

Kestävän kehityksen päätavoitteita on yhteensä 17 ja niillä on yhteensä 169 alatavoitetta. Jokainen maa on sitoutunut niiden saavuttamiseen, myös Suomi.

edellytyksenä kaikkien muiden kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiselle. Tavoite 13 taas haastaa kiireellisiin toimiin ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Se kannustaa ilmastotekoihin ja tiedon lisäämiseen sekä tukemaan haavoittuvia kehitysmaita ilmastonmuutokseen sopeutumisessa – erityisesti naisia ja nuoria. Ilmastonmuutos ja tasa-arvo linkittyvät myös kaikkiin muihin 17 tavoitteeseen – yksikään tavoitteista ei toteudu ilman toista.

ILMASTONMUUTOS VAIKUTTAA JO NYT

Ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan taistelemisen onkin vahvasti sukupuolikiysymys. Ilmastonmuutos on suurin uhka monille haavoittuvaisimmille ihmisille, joista suuri osa

on köyhiä naisia. Heidän kannaltaan ilmaston muuttuminen on jo päivittäinen tosiasia, ei uhka kaukana tulevaisuudessa. Monet naiset joutuvat jo nyt käyttämään enemmän aikaa ruoan, polttoaineen ja veden hakeamiseen tai kamppailevat viljelläkseen maata. Ilmastonmuutoksen aiheuttamien luonnonkatastrofien, kuten

myrskyjen ja tulvien iskiessä on erityisesti naisilla suurempi riski menehtyä.

TASA-ARVOLLA KOHTI KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

Naisilla on paljon kokemusta ja perimätietoa luonnonvaroista, ja he voivat tarjota arvokasta tietoa ilmastonmuutoksen riskeihin varautumiseksi. Heillä on myös oikeus osallistua päätöksentekoon, jolla luodaan suuntaa niin ihmisten kuin koko planeetan tulevaisuudelle. Tämä taas on osa tavoitetta 5, jossa tavoitteena on saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. Vain kuulemalla kaikkien ääntä päätöksenteossa on mahdollista huomioida ilmastoaloitteissa niin naisten kuin miesten tarpeet tasapuolisesti.

FAKTA

ILMASTONMUUTOKSEN AIHEUTTAMA KUIVUUS TUHOAA SATOJA JO VALMIIKSI KÖYHILLÄ ALUEILLA. TÄMÄ VAIKEUTTAA ERITYISESTI NAISTEN JA TYTTÖJEN RUOANSAANTIA JA TOIMEENTULOJA – VAIKEUTTAEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISTA.

NAISET JA MUUTTUVA ILMASTO

Ilmastonmuutos lisää epätasa-arvoa

Kiihtyvää ilmastonmuutos uhkaa koko ihmiskuntaa, mutta sen seuraukset heikentävät erityisesti naisten, tyttöjen ja muuten haavoittuvassa asemassa olevien elinolosuhteita. Ilmastonmuutos vaikuttaa jo naisten ja tyttöjen päivittäiseen elämään vähiten kehittyneissä maissa.

KUIVUUS LISÄÄ NAISTEN TAAKKA

Naisten vastuulla on valtaosa kotitalouksien ruoan, veden ja energian hankkimisesta, joka vaikeutuu kuivuuden ja aavikoitumisen seurauksena. Kuivuus tuhoaa maaperää, kasvustoa ja eläimiä ja pahentaa siten aliravitsemusta ja köyhyyttä. Veden ja polttopuiden hakuun kuluu entistä enemmän aikaa, mikä on pois tyttöjen koulunkäynniltä ja naisten ansiotyöltä sekä yhteiskunnallisesta osallistumisesta. Pitenevillä vedenhakumatkoilla myös tyttöjen ja naisten riski joutua väkivallan kohteeksi kasvaa.

Tiesitkö?

Yli 25 miljoonaa ihmistä joutuu vuosittain pakenemaan kotoaan luonnonoloihin ja -katastrofeihin liittyvistä syistä. Monet luonnonkatastrofit ovat seurausta ilmastonmuutoksesta. Kansainväliset pakolaissopimukset eivät kuitenkaan mainitse ilmastonmuutosta perusteena pakolaisen aseman saamiselle. (Lähde: UNHCR)

KATASTROFIT ALTISTAVAT SAIRAUKSILLE JA VÄKIVALLALLE

Naiset ja tytöt kärsivät miehiä enemmän katastrofien vaikutuksista, ja heillä on suurempi riski menehtyä kuivuuden, tulvien ja myrskyjen seurauksena. Esimerkiksi hygienian huononee kuivuuden ja katastrofien myötä, jolloin äitiyskuolemat, tulehdukset ja sairaudet lisääntyvät. Elinolosuhteiden heikkeneminen kärjistää lisäksi konflikteja,

TEHTÄVÄ!

Mieti ja listaa tapoja, joilla ilmastonmuutos vaikuttaa naisten ja tyttöjen elämään. Miksi naiset ovat haavoittuvampia ilmastonmuutoksen vaikutuksille kuin miehet?

joiden myötä naisiin kohdistuva väkivalta ja lapsiavioliitot lisääntyvät. Vaikka sodat, aseelliset konfliktit ja turvattomuus ovat edelleen suurimmat syyt pakolaisuudelle, ilmastonmuutoksen merkitys muuttoliikkeiden taustalla kasvaa.

NIUKAT RESURSSIT

Maaseudulla naisviljelijät ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ilmastonmuutoksen vaikutuksille, koska syrjivien lakien ja kulttuuristen käsitysten vuoksi naisilla ei usein ole mahdollisuutta omistaa viljelemäänsä maata. Heillä on silloin esimerkiksi heikommat mahdollisuudet vaikuttaa viljelykäytäntöihin ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Myös yhteisten luonnonvarojen, kuten metsien katoaminen vaikuttaa erityisesti niistä riippuvaisiin köyhiin maaseudun naisiin.

KIVA UN PHOTO STUART PRICE

14X

Naisilla ja lapsilla on 14 kertaa suurempi todennäköisyys kuolla katastrofin seurauksena

3,3 miljoonaa hehtaaria metsää hävisi maailmasta vuosien 2010 ja 2015 välillä. Metsien katoaminen vaikuttaa erityisesti köyhiin maaseudulla asuviin naisiin.

Naisia opiskelemassa aurinkoenergialla toimivan valaistuksen suunnittelua, asentamista ja käyttöä.

KUVAT: GAGANJIT SINGH

NAISET TUOVAT VALON KYLIIN

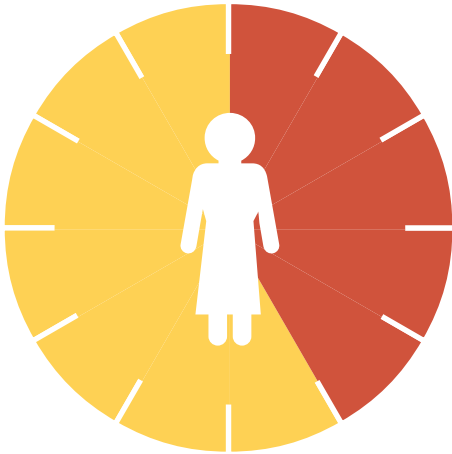
Aurinkoenergiaa hyödyntävät naiset tuottavat sähköä köyhiin kyliin ja torjuvat ilmastonmuutosta.

Tansanialainen **Eisha Mohammed** riipi ennen niukan elannon kokoon raskailla peltotöillä. Nykyään hänellä on korvaamattoman tärkeä kyky valaista kylänsä aurinkoenergian avulla.

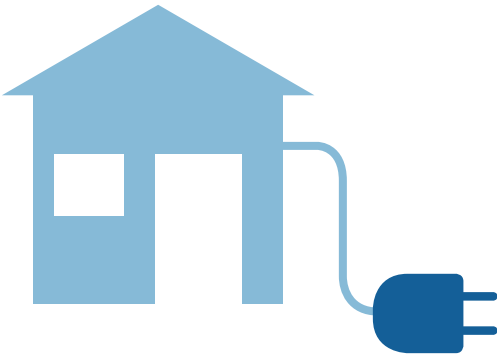
”Aloitan työt järjestelemällä työkaluni ja sitten alan korjata valaisimia ja muita laitteita”, aurinkoenergiapajassa työskentelevä Eisha kertoo ylpeyttä äänessään.

Hänen ja muiden pajassa työskentelevien naisten ansiosta Eishan kotikylän ihmisillä on ensimmäistä kertaa käytössään sähkövaloa – ilman haitallisia päästöjä.

”Ennen kylämme pimeni auringon laskettua, mutta nyt meillä on valoa. Juuri äsken kaksi lasta toi minulle aurinkoenergialamppun korjattavaksi. He hymyilivät leveästi. Tänä iltana he pystyvät tekemään läksynsä”, Eisha sanoo tyytyväisenä.

Naiset käyttävät jopa viisi tuntia päivässä perinteisten polttoaineiden keräämiseen.

23 %

Sähkön asentamisella voisi lisätä maaseudun naisten työssäkäyntiä kodin ulkopuolella jopa 23 prosentilla.

TEHTÄVÄ!

Pohdi tai keskustele parisi kanssa miten energiaratkaisut vaikuttavat tasa-arvoon ja miten naisten koulutuksella voidaan torjua ilmastonmuutosta?

Aurinkopaneelien ansiosta naisten aikaa säästyy polttoaineen keräämisestä, eikä kylän valaistuksesta aiheudu haitallisia päästöjä.

NAISTEN EI TARVITSE JÄÄDÄ KOTIIN

Myös jordanialainen **Rafea Um Gomar** toimii kylänsä aurinkoenergia-asiantuntijana. Hän on tuonut sähkövalon jo kahdeksallekymmenelle perheelle. Hän kouluttaa myös muita naisia asentamaan aurinkopaneeleja, jotta kaikille kylän asukkaille saadaan sähkö.

”Pystyin rikkomaan tabun, jonka mukaan naisten pitää pysyä kotona. Näytin yhteisölleni, että naiset voivat lähteä ulos, hankkia koulutuksen ja sitten kouluttaa muita naisia”, Rafea sanoo.

Eishasta ja Rafeasta tuli energia-asiantuntijoita Intiasa, jonne saapuu naisia ympäri maailmaa opiskelemaan aurinkoenergialla toimivan valaistuksen suunnittelua, asentamista ja käyttöä YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin tuella.

ENERGIARATKAISUILLA TASA-ARVOA JA ILMASTOTEKOJA

Usein nimenomaan naiset ovat päävastuussa energian hankinnasta ja käytöstä yhteisöissään ja perheissään. Ilman nykyaikaisia energialähteitä naiset käyttävät tuntikausia polttopuun keräämiseen, jota tarvitaan ruoanlaittoon, kodin lämmittämiseen ja valaistukseen.

Aurinkoenergian hyödyntämisen myötä naisten aikaa säästyy polttopuiden keräämiseltä esimerkiksi opiskeluun ja palkkatyöhön, ja energiakoulutuksen saaneet naiset nousivat tärkeään asemaan omilla yhteisöissään.

Fossiilisten polttoaineiden, eli öljyn, kivihiilen, maakaasun ja turpeen lisäksi myös puun polttamisessa vapautuu ilmastonmuutosta kiihdyttävää hiilidioksidia. Päästöjä aiheuttavien polttoaineiden korvaaminen kestäväillä energiamuodoilla on avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa.

ILMASTO- RATKAISUJEN EDELLÄKÄVIJÄT

Mobiiliteknologiaa, koralliriuttojen kartoitusta ja hengenpelastuskoulutuksia. Näin naiset ratkaisevat ilmasto-ongelmia maailmalla.

Pelloilla varaudutaan ilmastouhkiiin kännykän avulla

Pienen Gasovun kylän maissipeltojen reunustoilla Ruandassa voi keskipäivällä nähdä naisviljelijöiden istuvan piirissä ja käyttävän älypuhelimiaan. Mutta he eivät seuraa Facebook- tai Instagram-päivityksiä, vaan etsivät sää- ja markkinatietoja, mikä helpottaa viljan myyntiä. Älypuhelin on saanut aikaan pienen vallankumouksen näiden eteläisen Ruandan naisten viljely- ja markkinointitaidoissa ja ilmastomuutoksen seurauksiin sopeutumisessa.

”Ennen meidän oli vaikea tietää viljelysmaamme täsmällistä kokoa – tämän vuoksi emme voineet ennustaa tuotantotasoa, mikä vaikeutti neuvotteluja ostajien kanssa”, kertoo maissinviljelijä ja osuuskunnan jäsen **Christine Mukarukundo**.

Digitaalinen Buy from Women -alusta (”Osta naisilta”) auttaa tässä. Se linkittää pienviljelijät maatalouden tuotanto- ja arvoketjuun sekä tarjoaa tekstiviestipalvelun, joka antaa viljelijöille elintärkeää tietoa säästä, markkinoista ja tulevista bisnesmahdollisuuksista. Alustan tarjoama reaaliaikainen tieto auttaa maanviljelijöitä tekemään parempia päätöksiä, kun he voivat huomioida muuttuvan ilmaston vaikutukset esimerkiksi kylvöajankohtaan.

Seychellien naiset suojelevat valtameren elämää

Seychelleillä naiset johtavat työtä merien suojelemiseksi ja valtameren kestävästä käytöstä puolesta. Yksi heistä on **Sylvanna Antat**, joka on yksi johtavista koralliriuttojen kartoittajista Mahé-saaria ympäröivillä vesialueilla.

Koralliriutat ovat tärkeitä biodiversiteetille ja ne suojelevat rannikkoa eroosiolta ja auttavat vähentämään myrskytuhoja. Useissa maissa naisten osallistuminen meriensuojeluun jää näkymättömäksi. Seychelleillä Sylvannan kaltaiset naiset ovat kuitenkin edelläkävijöitä kestävästä kehityksestä ja löytävät käytännön ratkaisuja ilmastomuutosta ja valtameriympäristön tuhoutumista vastaan. Tutkimustieto eri puolilta maailmaa osoittaa, että naisten osallistuminen ympäristönsuojeluun johtaa parempiin tuloksiin tavoitteiden saavuttamisessa.

Sylvanna Antat seuraa
koralliriuttojen tilannetta
Seychelleillä.

KUVA: RYAN BROWN

TEHTÄVÄ!

Bioenergia, sähköautot, kasviproteiinit ja energiatehokas puurakentaminen? Ota selvää ilmastonnovaatioista Suomessa, ja pohtikaa luokassa, millaiselta koulunne näyttää vuonna 2030! Latautuvatko kännykät aurinkoenergialla ja syödäänkö ruokalassa sirkkapihvejä? Entä miten Suomessa pitäisi varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin?

Tutustu verkkosivujemme oppimisympäristössä myös muihin UN Womenin ratkaisuihin:

www.unwomen.fi/osallistu/
oppimisymparisto. Mikä inspiroi sinua eniten?

Vietnamin hengenpelastajanaiset

Ilmastonmuutos koskettaa vakavasti miljoonia ihmisiä Vietnamin maaseudulla. Etenkin naiset maksavat raskaan hinnan äärimmäisistä sääolosuhteista, jotka ovat muuttuneet entistä vaikeammin ennustettaviksi. Vietnamin, jossa satoja henkiä menetetään vuosittain ilmastokatastrofeissa, naisten ja yhteisöjen kouluttaminen voi olla elämän ja kuoleman kysymys – esimerkiksi naisten henki on suuremmassa vaarassa tulvan uhatessa, sillä toisin kuin poikia, tyttöjä harvoin opetetaan uimaan.

”Viime vuoden myrskyissä kukaan kyläläinen ei kuollut eikä vammautunut vakavasti, koska olimme valmistautuneet etukäteen”, kertoo **Ranh Nguyen**.

Yhteisöissä on opittu varautumaan myrskyihin ja tulviin jo ennalta. Nyt paikalliset asukkaat korjaavat satonsa ajoissa ja osaavat varastoida puhdasta juomavettä, polttopuuta ja lääkkeitä. Naisia ja tyttöjä on koulutettu myös pelastus- ja ensiaputaidoissa. Lisäksi yhteisöissä on opittu tekemään pitkän tähtäimen suunnitelmia, jotka vähentävät luonnononnettomuuksien vaikutusta elinkeinoihin. Nykyään naisten johtajuus riskien hallinnassa ja vähentämisessä tunnustetaan Vietnamin. Hallitus on antanut asetuksen, joka takaa naisten pääsyn pöytiin, joissa päätökset tehdään.

TARINAT OVAT ESIMERKKEJÄ YK:N TASA-ARVOJÄRJESTÖ
UN WOMENIN OHJELMISTA ILMASTONMUUTOKSEN
HILLITSEMISEKSI JA SIIHEN SOPEUTUMISEN EDISTÄMISEKSI.

MUUTOKSEN- TEKIJÄT KERTOVAT

Kolme nuorta vaikuttajaa kertoo mitä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi voi tehdä.

EMMI VENÄLÄINEN, NUORTEN ILMASTODELEGAATTI

” Ilmastonmuutoksen voima ja lopullisuus saivat minut aktivoitumaan. Nuorten ilmastodelegaattina haluan rikkoa käsityksiä ilmastopolitiikasta ja ilmastonmuutoksen pysäyttämisestä vain kapea-alaisena yhteiskunnan osana, koska se vaikuttaa tavalla tai toisella lähestulkoon kaikkiin elämän alueisiin.

Osallistuin nuorten edustajana YK:n ilmastokokoukseen Saksan Bonnissa viime vuoden marraskuussa. Osana Suomen valtuuskuntaa pidin yllä erityisesti sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden, ilmastokasvatuksen ja korkean osaamisen teemoja. Bonnissa mieleeni iskostui toden teolla, että ilmastonmuutoksessa on kyse globaalisti valtavan suurista asioista. Viime kädessä kun on kyse ihmisten turvallisuudesta, elinmahdollisuuksista ja hyvinvoinnista.

Nuorena koen vastuukseni olla tietoinen ja toimia toisin. Ihmisten on muutettava toimintaansa; päätöksentekijöiden on tehtävä vaikeita päätöksiä kansallisesti ja kansainvälisesti. Ilmastonmuutos on aikamme suurin kriisi, ja sen pysäyttämisessä vastuu on meillä kaikilla.”

KUVA: UN WOMEN/RYAN BROWN

JAYATHMA WICKRAMANAYAKE, YK:N NUORISOLÄHETILÄS

”Parasta kestäväen kehityksen tavoitteissa on, että ne ovat universaaleja. Ne koskevat niin sinua kuin minua huolimatta siitä asummeko maapallon pohjois- tai eteläpuoliskolla, vauraisa tai vähävaraisissa maissa.

Ne kertovat, kuinka rakentaa kestävämpi maailma meille kaikille.

Maailmassa on 1,2 miljardia nuorta – suurin nuorten sukupolvi koskaan. Jokaisella nuorella ja jokaisella pienellä teolla on tärkeä rooli kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoitteet jäävät kuitenkin vain unelmaksi, jos jätämme 50 prosenttia maailman väestöstä jälkeen. Kaikkia nuoria tarvitaan puolustamaan sukupuolten tasa-arvoa, myös nuoria miehiä ja poikia.

Voit toimia sukupuolten tasa-arvon puolesta monella tavalla. Voit rohkaista ihmisiä omassa yhteisössäs puhumaan syrjivää käytöstä vastaan. Voit opettaa nuorille naisille hyödyllisiä taitoja ja auttaa heitä edistymään urallaan tai tarjota tukea haavoittuvassa asemassa oleville nuorille naisille. Jokainen teko merkitsee ja me kaikki voimme tehdä osamme kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.”

KUVA: OONA POHJOLAINE

OTSO SILLANAUKEE, BLOGGARI JA ZERO WASTE – JÄÄHYVÄISET JÄTTEELLE -KIRJAN KIRJOITTAJA

”Ilmastonmuutokseen voi vaikuttaa tekemällä parhaansa joka päivä. Se alkaa välittämisestä: mikään teko ei ole liian pieni muuttaakseen maailmaa ja kannustaa-keen muutosta. Oli se sitten oman termosmukin käyttäminen, tai rikkiäisten asioiden korjaaminen, lähtee kaikki meistä yksilöistä ja meidän arkipäiväisistä valinnoista sekä teoista.

Vain elämällä omien arvojen mukaista elämää voi myös inspiroida muita osallistumaan muutokseen. Siksi pyrin itse elämään jätteetöntä elämää ja sillä tapaa kannustamaan kertakäyttökulttuurista luopumista sekä kiertotalouden kehittymistä. Mitä sen teen? Kulutan vähemmän, valmistan paljon ruokaa itse, teen oman deodorantin ja kodin siivousaineet. Kirjoitan myös aktiivisesti asiasta Nollahukka-blogissani, sillä se on tällä hetkellä paras minulle tarjolla oleva tapa osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun aiheesta. Kysymällä ja haastamalla vakiintuneita tapoja voi saada muutkin miettimään uusia asioita.

Minulle jokainen pieni voitto, kuten ruokahävikin välttäminen tai tarvitsemani tavaran löytäminen käytettynä, motivoi minua jatkamaan yrittämistä. Pienistä puroista ne suurimmatkin virrat syntyvät.”

PIENET TEOT – GLOBAALIT VAIKUTUKSET

Ilmastonmuutoksen hillintä vaatii laajaa yhteistyötä niin kansainvälisellä, kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Yksilön vaikuttamismahdollisuudet voivat tuntua vähäisiltä, mutta tosiasiasa jokainen teko on tärkeä.

Jo muuttamalla pieniä arkisia rutiineja voit vaikuttaa. Tutustu seuraaviin vinkkeihin, miten voit vaikuttaa eri tasoilla.

KOTONA

- **SÄÄSTÄ SÄHKÖÄ.** Sammuta sähkölaitteet kokonaan, kun et tarvitse niitä. Älä pidä valoja turhaan päällä. Tarkista tuotetaanko kotisi sähkö uusiutuvalla energialla.
- **ÄLÄ LOTRAA.** Ota lyhyitä 5–10 minuutin suihkuja.
- **SUOSI KASVISRUOKAA.** Liha-, kana- ja kalaruoan tuottamiseen kuluu enemmän resursseja kuin kasvien. Nykyään tarjolla on myös monia kasvipohjaisia lihankorvikkeita.
- **KIERRÄTÄ.** Lajittele biojäte, paperi-, pahvi-, muovi-, lasi- ja metalliroskat.

KOULUSSA

- **LIIKU PÄÄSTÖTTÖMÄSTI.** Pyöräile, kävele tai suosi julkista liikennettä koulumatkalla.
- **ÄLÄ PRINTTAA TURHAAN.** Tulosta ainoastaan tarvittaessa, ja säästät maailman metsiä.
- **OTA TERMARI MUKAAN.** Käytä täytettävää vesipulloa ja termospulloa kertakäyttömukien sijaan.
- **SYÖ LAUTANEN TYHJÄKSI.** Ota selvää syntykö koulussasi ruokahävikkiä. Keksikää yhdessä keinoja vähentää sitä.
- **KATSO YMPÄRILLESII.** Selvitä voisiko koulusi toimia muuten ilmaston kannalta kestävämmällä tavalla. Vaikuta asiaan esimerkiksi oppilaskunnan kautta.
- **OPISKELE.** Kasvata asiantuntemustasi ilmastoasioissa ja pääset vaikuttajana vielä pitkälle!

OSTOKSILLA

- **VÄLTÄ MUOVIJÄTETTÄ.** Käytä kauppareissulla kangaskassia ja vältä muovien pakattuja tuotteita. Hedelmille ja vihanneksillekin voi käyttää kestopussia.

→ **OSTA KIERRÄTETTYÄ.** Tee löytöjä kirpputoreilta ja pienennä siten ekologista jalanjälkeäsi.

→ **TUE KESTÄVÄÄ YRITYSTOIMINTAA.** Tee verkossa taustatutkimusta käyttämästäsi yrityksistä. Suosi niitä, jotka toimivat kestävästi ja anna palautetta niille, joilla on parantamisen varaa.

→ **OSTA LÄHIRUOKAA.** Näin ehkäiset päästöjä, joita syntyy ruoan kuljetuksesta pitkien matkojen takaa. Suosi se-sonkikasviksia.

PÄÄTÖKSENTEOSSA

→ **OSALLISTU.** Liity ilmastokysymysten parissa toimivaan nuorisjärjestöön. Esimerkiksi kansainvälisissä ilmastokouksissa kuullaan myös nuorten ääntä.

→ **OLE AKTIIVINEN KANSALAINEN.** Lähesty kotikuntasi ja maasi päättäjiä ja vaadi heiltä aktiivisia toimia ilmaston puolesta.

→ **OTA KANTAA.** Kirjoita ilmastonmuutokseen liittyvistä aiheista esimerkiksi blogissa tai sosiaalisessa mediassa. Jaa kiinnostavia aiheeseen liittyviä päivityksiä edelleen ystävillesi.

→ **SITOUTA.** Vaadi maailman johtajia sitoutumaan Pariisin ilmastositomukseen. Voit esimerkiksi kirjoittaa kirjeen, lähettää sähköpostia tai vaikuttaa sosiaalisessa mediassa.

UN Women vaikuttaa ilmastokokouksissa

YK:n tasa-arvojärjestö UN Women osallistuu kansainvälisiin ilmastokokouksiin. Bonnin ilmastokokouksessa 2017 hyväksyttiin UN Womenin ajama toimintasuunnitelma tasa-arvon huomioimiseksi kaikessa ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä. Naisten ääntä on kuultava niin ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varauduttaessa kuin kaikessa ilmastonmuutosta koskevassa päätöksenteossa.

A young girl with dark skin and braided hair is the central figure. She has a pine branch tucked into her hair, with white beads at the base. She is holding a large bundle of dry twigs and branches. She wears a blue long-sleeved shirt over a red and white checkered shirt, and a green patterned apron. The background is a soft-focus green field.

”MEILLÄ EI OLE
VARAMAAPALLOA. MEILLÄ
ON VAIN TÄMÄ YKSI JA
MEIDÄN ON TOIMITTAVA SEN
PUOLESTA.”

BERTA CÁCERES, HONDURASILAINEN
YMPÄRISTÖ- JA ALKUPERÄISKANSOJEN
OIKEUKSIEN PUOLUSTAJA

TEHTÄVÄ!

Valitse listalta kolme tekoa, joita testaat viikon ajan. Jutelkaa luokassa viikon jälkeen, millaisia tekoja teitte ja miten arki muuttui!

Keksi oma ilmastoteko – miten esimerkiksi luokassasi voitaisiin torjua ilmastonmuutosta?

Pienistä taimista kasvaa suuri metsä. Koululainen on istuttamassa männyn taimea osana metsäkatoa ehkäisevää kampanjaa Haitilla.

KUVA: UN PHOTO/LOGAN ABASSI

PÄIVÄTYÖKERÄYS 2018

”EMME VOI
VOITTA, JOS
PUOLET JOUKKUEESTA
EI OLE MUKANA
PELISSÄ”.

PHUMZILE MLAMBO-NGCUKA,
UN WOMENIN PÄÄJOHTAJA

KAUKKI PELAA!

Nyt pelataan yhteiseen koriin – tavoitteena tasa-arvo

KUVA: GUSTAVO STEPHAN

Päivätyökeräys on koko koulun yhteinen ponnistus ja arvokas suomalainen perinne. Onhan koulusi mukana taksvärkkipäivässä? Annetaan tänä vuonna yhdessä maailman tytöille oikeus tavoitella unelmiaan ja elää vapaana ilman väkivaltaa. Esimerkiksi Brasiliassa urheilun avulla on parannettu tyttöjen itsetuntoa ja ymmärrystä tyttöihin ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Tämä on ollut mahdollista UN Womenin tuella. Osallistu päivätyökeräykseen – pelataan yhteiseen koriin tyttöjen oikeuksien puolesta!

Lue lisää ja ilmoita koulusi mukaan:
www.unwomen.fi/kaikkipelaa